

KS. STANISŁAW PŁODZIENIŃ

Ksiądz Stanisław Płodzieniń urodził się dnia 30 kwietnia 1913 r. w Łysobykach na Podlasiu. W r. 1933 ukończył ze świadectwem dojrzałości gimnazjum biskupie w Siedlcach, następnie w r. 1939 Seminarium Duchowne w Janowie Podlaskim i w tymże roku otrzymał święcenia kapłańskie. Podczas II wojny światowej i okupacji kraju w niezwykle trudnych warunkach pracował kolejno na kilku placówkach duszpasterskich w charakterze wikariusza, a następnie jako administrator parafii w Jabłecznej.

Po skończeniu wojny, w r. 1944 rozpoczął studia na Wydziale Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL. W r. 1947 po uzyskaniu stopnia magistra prawa został młodszym asystentem przy katedrze prawa rzymskiego na tymże wydziale. W tym czasie dojeżdżał również do Krakowa na UJ, gdzie przygotowywał pracę doktorską pod kierunkiem prof. W. Osuchowskiego i pełnił funkcje starszego asystenta przy katedrze prawa rzymskiego. W r. 1948 na podstawie rozprawy pt.: *Lex Rhodia de iactu* uzyskał na UJ stopień doktora praw. W r. 1949 objął wykłady z prawa rzymskiego i został adiunktem przy katedrze prawa kościelnego na Wydziale Prawa i Nauk Społeczno-Ekonomicznych KUL. Równocześnie nawiązał kontakty naukowe i pracował u prof. R. Taubenschlaga w Instytucie Papirologicznym w Warszawie, a także odbywał studia na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. Te ostatnie kończył w r. 1953, doktoryzując się u ks. prof. A. Petraniego na podstawie rozprawy pt.: *Dowód z opinii biegłych w procesie kanonicznym*.

W tym samym roku rozpoczął zleczone wykłady z prawa rzymskiego na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, które od r. 1954 prowadził jako zastępca profesora i kierownik katedry tegoż przedmiotu; jednocześnie miał wykłady zleczone z niektórych działów prawa kanonicznego. Ponadto na sekcji filologii klasycznej Wydziału Nauk Humanistycznych KUL prowadził wykłady zleczone z historii starożytnej.

W dniu 20 grudnia 1956 r. Centralna Komisja Kwalifikacyjna dla Pracowników Nauki przyznała ks. Stanisławowi Płodzieniowi tytuł naukowy docenta prawa rzymskiego.

Ks. Płodzieniń ogłosił drukiem następujące prace z zakresu prawa kanonicznego: 1. *Geneza i zakres pomocy prawnej w stadium procesowym sędziowskiego orzekania*, „Zeszyty Naukowe KUL”, 1 (1958), z. 1, s. 53—71. Wzmianki w protokołach rozpraw sądowych z XV w. o zwracaniu się przez sąd o pomoc prawną do prawników w stadium poprzedzającym bezpośrednio wydanie wyroku dały Autorowi okazję do analizy przyczyn powstania tej pomocy oraz jej historycznego rozwoju.

2. *Dowód z opinii biegłych w procesie kanonicznym*, Lublin 1958, ss. 168. (W języku niemieckim streścił pracę J. Madey, *Der Beweis nach Meinung der Sachverständigen im kanonischen Prozess*, „Theologie und Glaube”, 49 (1959) 432—452). Autor poświęcił w pracy stosunkowo dużo miejsca ewolucji instytucji biegłych sądowych i ich znaczenia na tle różnych systemów prawa procesowego, szczególnie w historycznym rozwoju procesu kanonicznego. Uwzględnienie zależności tego ostatniego od systemów prawa procesowego żydowskiego, rzymskiego i germańskiego oraz powiązanie przepisów prawa kanonicznego z obecnym ustawodawstwem świeckim w tym zakresie pozwoliło Autorowi rozwiązać dwa dotychczas sporne problemy: kwestię podstawy prawnej obowiązków i uprawnień biegłych sądowych oraz ich stanowiska prawnego w obecnym procesie kanonicznym.

3. *Querela nullitatis jako środek odwoławczy od wyroków w prawie kanonicznym*, Lublin 1959, ss. 179. Jest to studium o środku odwoławczym od wyroków nieważnych w procesie kanonicznym. Autor dokładnie analizuje rozwój historyczny środków odwoławczych od wyroków nieważnych w prawie rzymskim, germańskim, statutowym włoskim i kanonicznym. W ten sposób dał dokładny obraz procesu scalania się rozmaitych elementów wspomnianych systemów prawnych i formowania się doktryny kościelnej o *querela*, zawartej dzisiaj w kanonach 1892—1897 kodeksu prawa kanonicznego.

Ks. Stanisław Płodzień był przede wszystkim wytrawnym romanistą. Obok kilku recenzji z zakresu prawa rzymskiego ogłosił drukiem następujące prace: 1. *The origin and competence of the praktor xenikon*, „The Journal of Juristic Papyrology”, 5 (1951) 217—227. W artykule tym Autor zajął się wyjaśnieniem źródła pochodzenia nazwy *praktor xenikon*, która występuje w dokumentach papirologicznych okresu ptolemejskiego i rzymskiego, oraz zakresu kompetencji tego urzędnika zarówno z punktu widzenia osobowego, jak i rzeczowego. Analizuje najpierw na podstawie najdawniejszych dokumentów papirologicznych rolę *praktora* jako organu egzekucyjnego, czyli poborcy rozmaitych należności, potem na podstawie późniejszych dokumentów jego funkcje, w szczególności zaś zakres jego kompetencji rzeczowej, podstawy prawne postępowania oraz czynności w postępowaniu egzekucyjnym.

2. *Egzekucja sądowa w prawie grecko-rzymskiego Egiptu*, „Sprawozdania TNKUL”, 9 (1958) 30—31. Autoreferat o egzekucji sądowej zawiera charakterystykę tej egzekucji na podstawie obfitego materiału papirologicznego. Po wyjaśnieniu, co było podstawą egzekucji sądowej, Autor ustala szczegółowo przedmiot tej egzekucji.

3. *Lex Rhodia de jactu. Studium historyczno-prawne z zakresu rzymskiego prawa handlowo-morskiego*, Lublin 1961, ss. 162. Doskonała znajomość zarówno prawa greckiego jak i helleńskiego, rzym-

skiego klasycznego jak i późniejszego pozwoliła Autorowi na wysunięcie nowych poglądów dotyczących pochodzenia i treści tzw. *Lex Rhodia de iactu* oraz zakresu jej ewentualnej recepcji przez prawo rzymskie.

Poza pracą naukową ks. Płodzień dużo czasu poświęcał administracji uczelni. W dziedzinie tej okazał się utalentowanym organizatorem; przy tym posiadał rzadką zdolność pozyskiwania sobie ludzi, z którymi musiał współpracować.

Przez półtora roku był zastępcą rektora do spraw administracyjnych, następnie w latach 1954—56 prorektorem KUL. Na tym stanowisku obok ówczesnego rektora ks. J. Iwanickiego zasłużył się w wystawieniu pięknego konwiktów dla księży studentów. Poza tym pełnił odpowiedzialne funkcje w Zarządzie Towarzystwa Naukowego KUL oraz w Towarzystwie Przyjaciół KUL. Przez wiele lat pracował jako przewodniczący Senackiej Komisji Finansowej KUL i skarbnik w Towarzystwie Naukowym KUL. Wreszcie w r. 1961 został wybrany na dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego KUL. Na tym stanowisku trwał aż do dnia nieubłaganej swej śmierci, która z powodu krwaka mózgu nastąpiła w dniu 25 marca 1962 r.

Straciliśmy w osobie ks. Stanisława Płodzienia wartościowego pracownika nauki i pedagoga, zdolnego organizatora oddanego bez reszty sprawom uczelni, kapłana szczerze pobożnego, kolegę-przyjaciela gotowego zawsze do służenia nie tylko radą, lecz także czynną pomocą, a przy tym człowieka pogodnego, życzliwego i obdarzonego w wysokim stopniu kulturą osobistą i towarzyską. Cześć Jego pamięci.

Ks. Aleksy Petrani